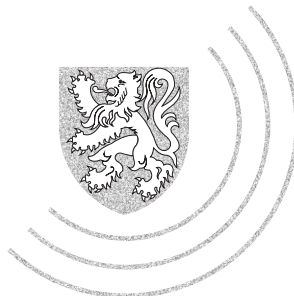

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

12 oktober 2001

ONTWERP VAN DECREET

**houdende wijziging van de wet van 26 maart 1971
op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging**

INHOUD

	Blz.
1. Memorie van toelichting	3
2. Voorontwerp van decreet	7
3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	11
4. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	13
5. Advies van de Raad van State	23
6. Ontwerp van decreet	31

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. Algemene toelichting

In de artikelen 32duodecies en 32terdecies van voormelde wet zijn de bijzondere bepalingen voor het Vlaamse Gewest opgenomen inzake openbare riolen andere dan prioritaire rioleringen en inzake kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Artikel 32duodecies regelt de voorwaarden en de verhouding waarin het Vlaamse Gewest kan bijdragen in de kosten verbonden aan de aanleg en de verbetering door de gemeenten van openbare riolen, andere dan prioritaire rioleringen en aan de bouw van kleinschalige waterzuiveringsinstallaties.

In het bijzonder worden in § 2 de criteria bepaald waaraan projecten moeten voldoen om opgenomen te worden in het door de Vlaamse regering vastgesteld subsidiëringprogramma.

In § 3 wordt omwille van het beleidsmatige belang van een doorgedreven scheiding van hemelwater en afvalwater een meer gedifferentieerd subsidiepercentage voor de projecten ingevoerd waarbij de volledige afkoppeling maximaal betoelaagd wordt.

Een aanpassing van bovengenoemde artikelen moet enerzijds een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging mogelijk maken, anderzijds wordt een eerste aanzet gegeven tot een planmatige gemeentelijke aanpak van het rioleringsgebeuren.

Artikel 32terdecies bepaalt de procedure voor het opmaken van het subsidiëringprogramma bedoeld in artikel 32duodecies.

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

a) artikel 32 duodecies, § 2

– tweede lid, 1°

De criteria voor opname van projecten in het subsidiëringprogramma houden in het huidig decreet enkel rekening met de bijkomende vuilvracht. Subsidiëring moet echter ook mogelijk zijn voor renovatie en verbetering van bestaande rioleringen.

Rioleringen hebben echter niet enkel een functie van afvoer van afvalwater, maar spelen eveneens een belangrijke rol in de aanpak van regenwater en overstromingen.

De criteria voor de opname van projecten in het subsidiëringprogramma worden in de voorliggende wijziging aangepast om een afweging binnen een geïntegreerd en duurzaam waterbeleid mogelijk te maken.

– tweede lid, 2°

De in het decreet opgelegde voorwaarden inzake termijnen voor de uitvoering van de projecten kan door de gemeenten niet steeds nageleefd worden. De redenen hiervoor zijn veelal niet bij de gemeenten zelf te zoeken, maar houden verband met vergunningen, grondverwerving, het afstemmen van de uitvoering van de werken op deze die door andere administraties worden uitgevoerd, enz... Het niet naleven van de termijnen heeft het verval van de gewestbijdrage tot gevolg. Vermits de vastlegging van de gewestbijdrage gebeurt in het stadium "voorontwerp" wordt het overschrijden van de in het decreet opgelegde termijnen ten vroegste vastgesteld in het volgende begrotingsjaar, waardoor de vastgelegde kredieten niet kunnen worden benut. Dit heeft tot gevolg dat het subsidiëringprogramma slechts gedeeltelijk wordt gerealiseerd ondanks een volledige aanwending van het vastlegingskrediet.

Gelet op het feit dat in het subsidiebesluit reeds termijnen zijn ingebouwd, is het opleggen van termijnen in het decreet niet nodig. Er wordt daarom voorgesteld de desbetreffende bepalingen te schrappen.

b) artikel 32 duodecies, § 3

De subsidie wordt opgetrokken tot 100% voor de aanleg van een volledig gescheiden stelsel waarbij op de 2 DWA-leiding geen hemelwater wordt aangesloten en waarbij het hemelwater wordt afgevoerd via een geherwaardeerd grachtenstelsel, of via een gelijkwaardige oplossing. De bedoeling is dat de gemeenten op deze manier worden aangespoord om de afkoppeling van hemelwater op par-

ticulier domein volledig door te voeren. De DWA-leiding dient ontworpen te worden voor de afvoer van 2 DWA. Dit wordt voorgesteld om de mogelijkheid open te laten voor de aansluiting van hemelwater op een opwaarts gelegen punt, bijvoorbeeld een dakgoot of straatkolk, zodat de spoeling van de riolering gegarandeerd blijft.

Momenteel worden de openbare oppervlakten aangesloten op het RWA-stelsel. Om ook de particuliere verharde oppervlakken af te koppelen wordt deze bijkomende stimulans voorzien. Het verplicht uitbouwen, instandhouden en gebruik van een geherwaardeerd grachtenstelsel wordt opgelegd gelet op de ecologische meerwaarde ervan. Vertraagde afvoer en infiltratie van het hemelwater wordt via geherwaardeerde grachtenstelsels maximaal bewerkstelligd.

Hierbij geldt evenwel dat bij de aanleg van nieuwe grachten, met het oog op de afvoer van hemelwater, deze onderworpen zijn aan de geldende regels inzake stedenbouwkundige vergunningen, MER-regelgeving en natuurvergunningen. Bovendien mogen er geen nieuwe grachten worden aangelegd in de gebieden opgesomd in art. 20 van het decreet op het Natuurbehoud indien deze een negatieve invloed hebben op de waterhuishouding van deze gebieden. De verschillende aspecten van het waterbeleid moeten m.a.w. ten opzichte van mekaar worden afgewogen. Een gelijkwaardige oplossing voor een geherwaardeerd grachtenstelsel kan er in bestaan dat het hemelwater volledig wordt opgevangen voor hergebruik en infiltratie op particulier domein, of dat het hemelwater wordt afgevoerd via een bestaande riolering naar een nabijgelegen infiltratiegebied of naar een oppervlaktewater.

De retentie- en/of infiltratievoorziening voor hemelwater, welke onafscheidelijk gerelateerd zijn aan de projecten waar het afvalwater en het hemelwater volledig gescheiden worden afgevoerd, worden ook aan 100% gesubsidieerd.

- Financiële implicaties wijziging artikel 32 duodecies, § 3

Het indienen van dossiers onder de 100% subsidie van een 2DWA-project zal geen hogere kostprijs met zich brengen dan de 75% subsidie voor een ander gescheiden systeem (de bestaande situatie van onvolledige scheiding), omdat een dergelijk onvolledig gescheiden systeem gemiddeld meer dan een derde duurder is dan een 2DWA-project. Daarbij komt nog de positieve impact van de kleinere debieten uit 2DWA-systemen op stroomafwaarts gelegen afvoer- en doorvoerstelsels die hier-

door ook kleiner (en dus goedkoper) te dimensioneren zijn. De budgettaire impact van deze beleidsbijsturing is bijgevolg positief of onbestaande.

Ook dient opgemerkt dat het RIO-besluit niet steunt op een onbeperkte subsidietoezegging maar op een systeem van jaarlijkse enveloppes die bij iedere begrotingsronde worden vastgelegd.

Gelet op het feit dat 100% subsidie pas wordt toegekend voor rioleringswerken waarbij een volledig gescheiden stelsel wordt aangelegd, met gescheiden aanvoer van hemel- en afvalwater van particulier en openbaar domein, zal de financiële impact gering zijn. Het aantal dossiers dat zal voldoen aan deze voorwaarden zal gering zijn gelet op de eis om de afkoppeling op particulier niveau volledig te realiseren.

Om te komen tot een gescheiden stelsel, waarbij de afvalwaterleiding wordt gedimensioneerd voor de afvoer van 2DWA, dient alle hemelwater afgekoppeld te worden. Dit impliceert dat op het particulier domein de gescheiden afvoer van afval- en hemelwater gelijktijdig met (of voor) de aanleg van de riolering dient doorgevoerd te worden.

Tot op heden werden door de ambtelijke commissie slechts een 5-tal projecten goedgekeurd die aan deze criteria voldoen.

Wanneer we ervan uitgaan dat de gemeente door de 100% subsidie voor de rioleringskosten, meer inspanningen zullen opleggen aan de particulieren dan zou het aantal dossiers dat aan de gestelde voorwaarden voldoet kunnen toenemen, wat de doelstelling van het beleid is.

Een schatting leidt ertoe dat we verwachten dat $\pm 5\%$ van de ingediende dossiers zullen kunnen voldoen aan de gestelde criteria voor het toekennen van 100% subsidie.

Zoals de procedure vandaag van toepassing is en deze in het herziene RIO-besluit uitgetekend is, kan de administratie perfect controleren welke projecten tot welke subsidieklasse behoren.

Artikel 3

De in het decreet opgenomen procedure is zeer omslachtig en vergt veel administratief werk, zowel voor de administratie als voor de gemeentebesturen, zonder een bijkomende waarde te leveren voor het rioleringsbeleid.

Uit het groot aantal aanvragen van gemeentebesturen om het goedgekeurde subsidiëringprogramma aan te passen – verschuiven van projecten van het huidig programma naar een later programma en omgekeerd, vervangen van projecten door andere projecten – blijkt dat de huidige procedure onvoldoende inspeelt op de behoeften vanuit het gemeentelijk niveau.

De voorgestelde aanpassing vereenvoudigt de procedure waardoor gemeenten voortaan permanent nieuwe subsidieaanvragen kunnen indienen bij de Vlaamse Milieumaatschappij.

Op die manier wordt de flexibiliteit en de doeltreffendheid van het subsidiëringprogramma vergroot.

Artikel 4

Artikel 4 voorziet een vrijstelling voor de lozing van opgepompt grondwater in het kader van conform verklaarde bodemsaneringswerken. Dergelijke vrijstelling bestaat reeds voor de grondwaterheffing. Voor de saneringsplichtige is de afvalwaterheffing een substantieel element van de kostprijs. Door een vrijstelling te voorzien kunnen zowel vrijwillige, verplichte als ambtshalve bodemsaneringswerken gestimuleerd worden. Het bedrag aan bodemsaneringswerken wordt geraamd op 480 miljoen frank. De opbrengst van deze heffing bedraagt 0,43 % volgens de uitgebreide berekeningsmethode en 7,89 % volgens de forfaitaire berekening. Aldus schommelt de raming ervan tussen de 2 miljoen en 40 miljoen frank op jaarbasis. Vermits de bodemsaneringsdossiers voor het heffingsjaar 2000 nog niet zijn ingekohierd, kan de vrijstelling met terugwerkende kracht worden ingevoerd.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de datum van inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren
tegen verontreiniging

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 32 duodecies van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, ingevoegd bij decreet van 22 december 1995 en gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996 en 19 december 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

a) in § 2 wordt het tweede lid, 1° en 2° vervangen door wat volgt :

"1° het in overeenstemming zijn met het gemeentelijk en bovengemeentelijk waterbeleid, gericht op het duurzaam beheren van het oppervlaktewater en het grondwater ;

2° het aansluiten van vuilvracht via de riolering op de waterzuiveringsinfrastructuur of het afkoppelen van hemel- of oppervlaktewater." ;

b) § 3 wordt vervangen door wat volgt :

"§ 3. De in § 1 bedoelde gewestbijdrage, met inbegrip van de milieutechnische ondersteuning, mag niet meer bedragen dan 50 % van de totale kosten, tenzij het hemelwater en het afvalwater gescheiden worden. In dit laatste geval kan het percentage van 50 % opgetrokken worden tot :

a) 90 % voor :

i) een afvoersysteem langs hetzelfde traject voor de afvoer van :

- uitsluitend afvalwater tot een maximaal debiet van 2 DWA ;
- hemelwater door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden ;

- ii) de aanleg van met dit afvoersysteem gerelateerde retentie en/of infiltratievoorziening voor hemelwater ;
- b) 75% voor alle andere gescheiden rioleringsstelsels tot 6 DWA, waaronder begrepen worden :
 - i) een afvoersysteem langs hetzelfde traject voor de afvoer van :
 - afvalwater in een leiding van maximaal 6 DWA ;
 - hemelwater, bij voorkeur door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden ;
 - ii) de aanleg van met dit afvoersysteem gerelateerde retentie- en/of infiltratievoorzieningen voor hemelwater.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot het op een milieuverantwoorde wijze in stand houden van een geherwaardeerd grachtenstelsel."

Artikel 3

In artikel 32 terdecies van dezelfde wet, ingevoegd bij decreet van 22 december 1995, wordt § 1 vervangen door wat volgt :

"§ 1. Met betrekking tot de vaststelling van het in artikel 32 duodecies, § 2 bedoelde subsidiëringsprogramma geldt de volgende procedure :

- 1° de Vlaamse Milieumaatschappij legt een ontwerp van subsidiëringsprogramma voor aan de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu, volgens de modaliteiten te bepalen door de Vlaamse regering ;
- 2° de Vlaamse regering stelt binnen de budgettaire perken het subsidiëringsprogramma vast."

Artikel 4

Aan artikel 35bis van dezelfde wet, ingevoegd bij decreet van 25 juni 1992 en gewijzigd bij de decreten van 22 december 1993, 22 december 1995 en 22 december 2000, wordt een § 5 toegevoegd, die luidt als volgt :

"§ 5. In afwijking van § 3 is vanaf het heffingsjaar 2000 geen heffing verschuldigd voor de lozing van opgepompt grondwater in het kader van bodemsaneringswerken en waarvoor een conformiteitsattest werd afgeleverd conform het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering."

Artikel 5

Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2002.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD
VAN VLAANDEREN

Mevrouw de Minister,

Betreft : Adviesvraag m.b.t. het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 26.03.1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging.

Bij brief van 02.05.01 heeft U de Raad om advies gevraagd betreffende bovenvermelde aangelegenheid.

Gezien de geringe sociaal-economische impact ervan, zal de SERV hierover geen advies formuleren.

Ik hoop U hiermee van dienst te zijn geweest en teken,

Met de meeste hoogachting,

Vital PEETERS,
Voorzitter.

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MiNa-Raad

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Openbaar adviesorgaan ten behoeve van de Vlaamse regering

Mevrouw Vera Dua
Vlaams Minister van Leefmilieu en Landbouw
ALHAMBRA
Emile Jacqmainlaan 20

1000 BRUSSEL

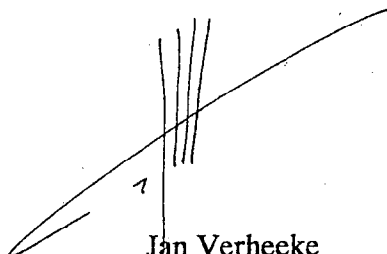
Datum: 31 mei 2001
Uw Ref.: MLL/S7/D11/2001/04-05697
Ref.: 3.04.02/K2/M3/01/0449
Betreft: Advies van 30 mei 2001 over het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 16 maart 1971 aangaande de subsidiëring van openbare riolen en de heffingen op waterverontreiniging

Mevrouw de Minister,

In navolging van uw adviesvraag dd. 2 mei 2001 betreffende het voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zenden wij U als bijlage het advies dat de MiNa-Raad hierover uitbracht op zijn plenaire zitting van 30 mei 2001.

Wij hopen U hiermee van dienst te zijn en tekenen inmiddels,

met de meeste hoogachting,

Jan Verheeke
Wnd. directeur

MiNa-Raad
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Advies

van 30 mei 2001

over

**het ontwerp van decreet tot wijziging van
de wet van 26 maart 1971 aangaande de
subsidiëring van openbare riolen en de
heffingen op waterverontreiniging**

I. Inleiding

Met het schrijven van 2 mei 2001 van Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Vera Dua ontving de MiNa-Raad een vraag om met spoedbehandeling advies uit te brengen over het *“voorontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging”*.

Overigens richt het voorontwerp van decreet zich andermaal op een te beperkt gedeelte van het waterbeleid, daar waar de Raad sedert enkele jaren aandringt op een volwaardig kader-decreet integraal waterbeleid.

Aangezien het voor de MiNa-Raad onmogelijk was over dit onderwerp reeds advies uit te brengen in de zitting van 3 mei 2001, werd besloten om advies uit te brengen in de eerstvolgende zitting op 30 mei 2001.

Prof. dr. R.F. Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

II. Advies

2.1. Situering

[1] Situering van de adviesvraag. De adviesvraag handelt eigenlijk over wijzigingen in het Hoofdstuk IIbis – “*Bijzondere bepalingen voor het Vlaamse Gewest inzake openbare riolen andere dan prioritaire rioleringen en inzake kleinschalige waterzuiveringsinstallaties*” (Art. 32 duodecies en Art. 32 terdecies) en over wijzigingen van Hoofdstuk IIIbis “*Bijzondere bepalingen voor het Vlaamse Gewest inzake heffingen op de waterverontreiniging.*” (Art. 35-bis) van de “Kaderwet oppervlaktewater”.

Art. 32 duodecies § 1 stelt onder meer dat het Vlaamse Gewest kan bijdragen in de kosten voor gemeenten verbonden aan de aanleg en aan de verbetering van openbare riolen andere dan prioritaire rioleringen. In § 2 wordt gesteld dat projecten moeten voorkomen op een subsidiëringprogramma vastgesteld door de Vlaamse regering om van die gewestbijdrage te kunnen genieten. Het voorliggende ontwerp van decreet heeft (in Art. 2. a) tot doel om de criteria te wijzigen waaraan projecten moeten voldoen om in het subsidiëringprogramma te kunnen opgenomen worden. In vergelijking met de huidige wettekst voorziet het ontwerp als eerste criterium dat het ontwerp in overeenstemming moet zijn met het gemeentelijk en bovengemeentelijk waterbeleid. Het ontwerp voor het tweede criterium is ruimer dan het huidige eerste criterium. Naast het aansluiten van extra vuilvracht via de riolering op de RWZI kan ook via het afkoppelen van hemel- of oppervlaktewater aan dit criterium voldaan worden. Het huidige criterium aangaande het strikt naleven van de termijnen van uitvoering wordt niet langer weerhouden.

Het ontwerp (Art. 2. b) wil ook Art. 32 duodecies § 3 over de hoogte van de gewestbijdrage wijzigen. De huidige regeling voorziet in een maximale toelage van 50% tenzij hemelwater en afvalwater gescheiden worden waarbij 75% wordt voorzien. Het ontwerp voorziet nu onder voorwaarden een verdere differentiëring van de hogere betoelaging tot 75% en 90%¹.

De wijziging aan Art. 32 terdecies betreft een grondige vereenvoudiging van de procedure. De huidige procedure voorziet dat de VMM jaarlijks een rollend subsidiëringprogramma voor de komende 5 jaar voorlegt aan de Vlaamse regering en aan de gemeenten wat de projecten voorzien op hun grondgebied betreft. Na de beslissingen van de gemeenteraden (uiterlijk na drie maanden) stelt de Vlaamse regering het rollend subsidiëringprogramma vast. Het ontwerp (Art. 3) voorziet dat de VMM het subsidiëringprogramma voor vaststelling voorlegt aan de Vlaamse regering volgens de modaliteiten die nog te bepalen zijn door de Vlaamse regering.

¹ 90% voor

- i) een afvoersysteem langs hetzelfde traject voor de afvoer van:
 - uitsluitend afvalwater tot een maximaal debiet van 2 DWA
 - hemelwater door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden
- ii) de aanleg van met dit afvoersysteem gerelateerde retentie en/of infiltratievoorziening voor hemelwater

75% voor alle andere gescheiden rioleringsstelsels tot 6 DWA, waaronder begrepen worden:

- i) een afvoersysteem langs hetzelfde traject voor de afvoer van:
 - afvalwater in een leiding van maximaal 6 DWA
 - hemelwater, bij voorkeur door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden
- ii) bij de aanleg van dit afvoersysteem gerelateerde retentie- en/of infiltratievoorzieningen voor hemelwater.

Art. 4 van het ontwerp houdt in dat aan Art. 35-bis van de kaderwet oppervlaktewater een paragraaf wordt toegevoegd waardoor de lozing van opgepompt grondwater in het kader van bodemsaneringswerken waarvoor een conformiteitattest werd afgeleverd, wordt vrijgesteld van afvalwaterheffing.

2.2. Advies

2.2.1. Omtrent het subsidiereglement

[2] **Algemene visie van de MiNa-Raad.** In zijn adviezen over integraal waterbeleid en over de behandeling van stedelijk afvalwater in Vlaanderen² heeft de Raad zijn visie op het waterbeleid geformuleerd. De voor dit advies relevante krachtlijnen zijn:

- de nieuwe visie op het watersysteem is de basis voor het waterbeleid inclusief het waterzuiveringsbeleid op de lange termijn. Daarbij moet de reeds uitgebouwde waterzuiveringsinfrastructuur zo optimaal mogelijk worden ingezet;
- de afkoppeling van regenwater om overstortingen van rioolwater op oppervlaktewater te voorkomen; om fluctuaties van het aangevoerde debiet ten gevolge van vermenging van afvalwater met neerslagwater te voorkomen; om het rendement van de RWZI te verhogen;
- voor landelijke gebieden is de invoering van het gescheiden systeem het principeel uitgangspunt, voor stedelijke gebieden is het een fundamenteel uitgangspunt;
- de voorbeeldfunctie van de overheid om het gescheiden systeem niet alleen te realiseren in het openbaar domein, maar eveneens en vooral op niveau van woningen en bedrijven;
- de herwaardering van grachtenstelsels in het licht van de gescheiden stelsels;
- als gevolg van de toepassing van het integraal waterbeleid staan de gemeenten voor nieuwe uitdagingen op het vlak van kwantitatief waterbeheer; de aanwending van de kennis die de NV AQUAFIN verworven heeft, in het bijzonder naar de gemeenten voor de kennis van de screening en het beheer van rioleringsystemen.

Overigens heeft de MiNa-Raad ook verduidelijkt wat hij met de toepassing van het "gescheiden systeem" bedoelt: *"Het maximaal voorkomen dat regenwater in het collecteringssysteem voor afvalwater terechtkomt, het afkoppelen van het opgevangen regenwater, het stockeren van een deel van dit regenwater voor gebruik en het infiltreren van de rest zo dicht mogelijk bij de plaats van opvang binnen de principes van integraal waterbeheer."*

Ook heeft de Raad verduidelijkt dat wat de behandeling van neerslagwater betreft volgende prioriteit geldt:

1. infiltratie, berging en hergebruik bij de bron;
2. overstort van private infiltratie-infrastructuur op collectieve afwatering die aangesloten is op een collectieve infiltratie zo dicht mogelijk bij de bron;
3. afvoer naar oppervlaktewater.

De Raad verduidelijkt dat de derde prioriteit opgesplitst kan worden in een recht-

² MINA-RAAD, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, 1999/28, p.29-38/54.

MINA-RAAD, Advies van 8 juni 2000 over de behandeling van stedelijk afvalwater in Vlaanderen, 2000/19, p.29-38/38.

streekse lozing van de bron in een nabijgelegen oppervlaktewater en in tweede orde een lozing op een leiding voor hemelwater die het water afvoert naar een verder afgelegen oppervlaktewater. De aanleg van een dubbel systeem van leidingen is bijgevolg pas de laatste stap van de prioriteitenrangorde van de MiNa-Raad.

[3] Positief met randbemerkingen. De MiNa-Raad vindt dat het ontwerp van decreet stappen zet in de richting van een waterzuiveringsbeleid dat conform is met de principes van integraal waterbeleid. De Raad ziet meerdere signalen om te doen besluiten dat zijn vroegere aanbevelingen ook effectief doorgewerkt hebben in het voorontwerp. Toch heeft de Raad nog enkele bijkomende suggesties voor aanpassingen van het ontwerp van decreet. Daarnaast formuleert de Raad ook nog een aantal suggesties voor (fundamentele) aanpassingen van het flankerend beleid.

[4] Integraal waterbeleid is meer dan het uitbouwen van gescheiden systemen. De MiNa-Raad wijst erop dat het uitbouwen van gescheiden systemen slechts één element is van integraal waterbeleid. De Raad had dit ook reeds opgemerkt in zijn recent advies over de optimalisatie van RWZI's³.

De Raad waarschuwt in dat verband voor een ad hoc-beleid dat slechts bepaalde problemen zou aanpakken en andere ongemoeid laten. Bijgevolg dringt de Raad aan op strategieën om de andere elementen van integraal waterbeleid gelijktijdig aan te pakken. Deze strategieën moeten ook passen in het aangekondigde "Kaderdecreet integraal waterbeleid". De huidige voorstellen zijn nuttig en wenselijk, maar het kaderdecreet is minstens even noodzakelijk.

[5] Bijsturingen en verduidelijkingen voor de wijzigingen aan Art. 32 duodecies. Aangaande de criteria om opgenomen te worden in het subsidiëringprogramma herinnert de MiNa-Raad aan zijn advies over de behandeling van stedelijk afvalwater in Vlaanderen (p.34): het project moet in overeenstemming zijn met de beleidsvisie die geconcretiseerd wordt in een uitvoeringsplan van het bekkenbeheerplan.

Voor het tweede criterium wordt best verduidelijkt in de memorie van toelichting dat wat het aansluiten van extra vuilvracht via de riolering op de waterzuiveringsinfrastructuur betreft zowel de bestaande als de geprogrammeerde infrastructuur bedoeld is. Dit zal onder andere de gemeenten toelaten om rioleringsprojecten gefaseerd gespreid over twee of meer dienstjaren uit te voeren.

De maximale betoelaging dient volgens de Raad ook opgetrokken te worden tot 100%. Dit betekent een extra stimulans voor de gemeenten die dan enkel moeten opdraaien voor de studiekosten. De verhoging van de maximale betoelaging zou ook een gelijkschakeling inhouden met de subsidie voor bovengemeentelijke investeringen en het zou bovendien aan de gemeenten ruimte bieden om de noodzakelijke inspanningen van particulieren te ondersteunen (zie verder).

De Raad merkt ook op dat de toelagen niet van toepassing zijn voor de provinciale overheden die eveneens betrokken kunnen zijn in de uitbouw van rioleringsstelsels. De Raad meent dat de gemeentelijke en provinciale besturen op gelijke voet behandeld moeten worden.

Verder wenst de MiNa-Raad te benadrukken dat het opvangen van het hemelwater "door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden" niet in alle gevallen een criterium hoeft te zijn om een subsidie

³ MINA-Raad, Advies van 3 mei 2001 over de verenigbaarheid bedrijfsafvalwater met RWZI-exploitatie, Afl. 2001/15.

al dan niet te verlenen. Zo denkt de Raad ondermeer aan situaties:

- waar opvang, hergebruik en infiltratie op particulier domein volstaan om aan de doelstellingen inzake debiet te voldoen;
- waar het afvalwater afzonderlijk wordt opgevangen in een nieuwe 2 DWA-leiding, en - door het ontbreken van mogelijkheden voor plaatselijke infiltratie of afvoer via een grachtenstelsel of omwille van een te grote verontreiniging van het hemelwater - gekozen wordt voor een opvang van het regenwater via de bestaande riolering die het regenwater naar een nabijgelegen infiltratiegebied of naar een oppervlaktewater afvoert. Deze optie biedt de extra mogelijkheid tot beperkte zuivering van het gecollecteerd regenwater als zou blijken dat dit licht verontreinigd is (b.v. via plaatsen van olieafscheider). In dat specifieke geval meent de Raad dat ook voor de zuiveringsinstallatie de gewestbijdrage moet verleend worden.

Overigens stelt de MiNa-Raad vast dat de hoogste gewestbijdrage moeilijk haalbaar zal zijn in verstedelijkte gebieden omdat het gescheiden systeem daar op particulier domein niet steeds evident is of omdat de aanleg van een grachtensysteem uitgesloten is. Dit sluit echter niet uit dat in die gebieden een scheiding mogelijk is:

- die aanzienlijk verder gaat in de scheiding tussen hemelwater en afvalwater dan deze die men bereikt met in afvoerleidingen voor afvalwater met een dimensionering voor 6 DWA⁴ (maar minder ver dan een scheiding tussen hemelwater en afvalwater die het gebruik van afvoerleidingen voor afvalwater met een dimensionering van 2 DWA mogelijk maakt);
- waarbij het gescheiden ingezamelde hemelwater ter plaatse of vlakbij wordt opgeslagen en gebruikt;
- waarbij de rest van het hemelwater kan geïnfiltreerd worden en
- waarbij het niet-infilteerbare hemelwater in oppervlaktewater kan geloosd worden.

Mits alle inspanningen zijn gedaan om de meest optimale resultaten te behalen, meent de Raad dat het zinvol is ook in verstedelijkte gebieden het maximaal haalbare gescheiden systeem met dezelfde hoge gewestbijdrage aan te moedigen. Om die inspanningen te objectiveren suggereert de Raad om een aantal criteria als toetsingskader uit te werken.

Ten gronde vraagt de Raad zich af of het wel mogelijk is te voldoen aan de voorwaarde van het eerste ontwerpcriterium⁵ zonder maximale inspanningen te leveren om het gescheiden systeem te realiseren. Derhalve vraagt de Raad zich af of het nog zinvol is om de laagste betoelaging van 50% in stand te houden. De Raad merkt daarbij op dat er voor rioleringsprojecten naast de gewestbijdrage uit het Minafonds nog andere financieringswijzen mogelijk zijn (zie verder). De Raad suggereert daarom te overwegen om de gewestbijdrage voor openbare riolen andere dan prioritaire rioleringen enkel voor te behouden voor maximaal gescheiden systemen.

Tenslotte vraagt de Raad ook een verduidelijking van de memorie van toelichting omtrent het aanleggen van nieuwe grachten in gebieden opgesomd in Artikel 20 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu indien deze een negatieve invloed hebben op de waterhuishouding van deze gebieden. In de memorie van toelichting lijkt het om een verbod te gaan, terwijl het uitvoeringsbesluit

⁴ DWA: Droogwederafvoer: de afvoer van huishoudelijk en industrieel afvalwater zonder regenwater.

⁵ het in overeenstemming zijn met het gemeentelijk en bovengemeentelijk waterbeleid, gericht op het duurzaam beheren van het oppervlaktewater en het grondwater;

op het decreet natuurbehoud van 23 juli 1998 (Art. 10 § 1 1^o⁶) de wijziging van de ontwatering niet verbiedt maar vergunningsplichtig stelt. Derhalve dringt een nuancering van deze passage in de memorie van toelichting zich op die erop toeziet dat de verschillende aspecten van integraal waterbeheer tegenover elkaar worden afgewogen.

[6] Flankerende maatregelen. Volgens de memorie van toelichting (bij art. 32 duodecies § 3) zal het nodig zijn de afkoppeling van hemelwater op het particulier domein volledig door te voeren om de hoogste subsidie te kunnen bekomen voor een volledig gescheiden stelsel. Bij zo'n gescheiden stelsel wordt op de 2 DWA leiding geen hemelwater aangesloten en wordt het hemelwater afgevoerd via een geherwaardeerd grachtenstelsel. Het grachtenstelsel moet de vertraagde afvoer en de infiltratie van het hemelwater maximaal bewerkstelligen.

Dit heeft voor gevolg dat afkoppeling van het hemelwater op het niveau van de woning moet gerealiseerd worden. De Raad stelt daarom voor dat een algemene bouwverordening voor Vlaanderen wordt uitgewerkt die voor nieuwbouw of verbouwing (indien relevant voor de waterafvoer) een gescheiden systeem oplegt.

Voor bestaande woningen heeft dit voor gevolg dat particulieren tot belangrijke en kostelijke inspanningen moeten aangezet worden. Daar stelt de MiNa-Raad voor dat voor bestaande woningen die aansluiten op een project waar de gemeente het gescheiden stelsel wil realiseren een subsidiesysteem wordt uitgewerkt om de kosten en de hinder voor de particulieren te lenigen.

Voor de gemeentelijke riolering dient de Code van Goede Praktijk bijgesteld te worden, rekening houdend met de nieuwe voorschriften.

[7] Bijzondere aandacht voor andere subsidiemechanismen. In zijn advies over de behandeling van stedelijk afvalwater in Vlaanderen (p.11/12 en p.35) heeft de MiNa-Raad erop gewezen dat slechts een gedeelte van rioleringswerken uitgevoerd wordt met een gewestbijdrage uit het Minafonds. Daarnaast is het mogelijk dat gemeenten rioleringsprojecten volledig bekostigen met middelen uit het "Investeringsfonds". Bovendien hebben gemeenten ook nog de mogelijkheid om rioleringsprojecten met eigen middelen uit te voeren.

De praktijk leert ook dat verre van alle rioleringsprojecten onderworpen worden aan een stedenbouwkundige of andere vergunning. Als dat toch gebeurt is de Code van Goede Praktijk slechts een marginaal criterium.

Zolang ook op deze alternatieve financieringswijzen of in de vergunningsvoorschriften niet wordt ingegrepen, zal Vlaanderen het niet alleen moeilijk hebben zijn eigen doelstellingen te realiseren, maar zal het ook moeilijk zijn om aan de Europese verplichtingen te voldoen.

De Raad realiseert zich dat ingrepen in het gebruik van het "Investeringsfonds" de discussie over de autonomie van de gemeenten zal oproepen. De Raad meent echter dat de problematiek van het waterzuiveringsbeleid voldoende ernstig is om hierover een ernstig debat op te starten.

⁶ Art. 10 § 1. Onverminderd de bepalingen van het artikel 9 van het decreet zijn de volgende activiteiten tot wijziging van vegetatie verboden behoudens voorafgaande en uitdrukkelijke schriftelijke vergunning:

1° van het College van Burgemeester en Schepenen, in zoverre deze activiteiten door natuurlijke personen of rechtspersonen andere dan rechtspersonen met publiekrechtelijk statuut worden uitgevoerd;

f) het rechtstreeks of onrechtstreeks wijzigen van de waterhuishouding door drainage, ontwatering, dichten alsook het wijzigen van het overstromingsregime van vegetatie;

[8] Bijsturingen en verduidelijkingen voor de wijzigingen aan Art. 32 terdecies. De MiNa-Raad stelt vast dat de procedure tot de vaststelling van het subsidiëring-programma in het decreet sterk vereenvoudigd wordt. De modaliteiten worden vastgelegd door de Vlaamse regering. De Raad dringt erop aan dat de procedure in ieder geval eenvoudig wordt gehouden. Door de huidige procedure zijn meerdere projecten midden de rit stopgezet moeten worden, waardoor de middelen ook niet gebruikt konden worden.

2.2.2. Omtrent de reglementering voor de afvalwaterheffing

[9] Bijsturingen en verduidelijkingen voor de wijzigingen aan Art. 35 bis. In het verleden heeft de MiNa-Raad zich uitgesproken voor de vrijstelling van grondwaterheffing op grondwaterwinning in het kader van alle bodemsaneringswerken. Dat gold niet enkel voor degene waarvoor een conformiteitattest werd afgeleverd, maar eveneens in het kader van vrijwillige bodemsaneringswerken andere dan bedoeld in het bodemsaneringdecreet mits deze onderworpen worden aan sluitende procedures van toezicht en controle⁷. Consequent met deze houding vraagt de MiNa-Raad om de vrijstelling van afvalwaterheffing niet enkel te beperken tot degene waarvoor een conformiteitattest werd afgeleverd, maar eveneens in het kader van vrijwillige bodemsaneringswerken andere dan bedoeld in het bodemsaneringdecreet mits deze onderworpen worden aan sluitende procedures van toezicht en controle.

⁷ MINA-RAAD, Advies over het voorontwerp van programmadecreet 1998 (begroting 1998; aanpassing van bestaande decreten), 1997/11, p.25/26.

MINA-RAAD, Advies van 4 november 1999 over het Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2000, 1999/22, p.7/8.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

ADVIES 31.612/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 3 mei 2001 door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging", heeft op 8 mei 2001 het volgende advies gegeven :

31.612/3

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt :

"Dit voorontwerp van decreet betreft een geringe aanpassing van het bestaande decreet, noodzakelijk voor de onderbouwing van een grondige herziening van het «subsidiebesluit gemeentelijke rioleringen». Het voorontwerp van decreet ... zou best uitwerking krijgen met ingang van 1 januari 2002, om begin 2002 ook het herziene subsidiebesluit in voege te laten treden. Om tijdig de procedurele stappen te kunnen afwerken, zou een advies van de Raad over het voorontwerp van decreet binnen de drie dagen bijzonder welkom zijn. Op die wijze kan de uitvoering van het vernieuwde rioleringsbeleid doorgaan zonder een volledig jaar uitstel. De cyclus voor het indienen, bespreken en goedkeuren van gemeentelijke rioleringsplannen omvat immers een kalenderjaar, en als de verbeterde regelingen niet kunnen ingaan per 1 januari 2002 dringt een volledig jaar uitstel zich op".

*

*

*

Gelet op de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State zich moeten bepalen tot het maken van de hiernavolgende opmerkingen.

*

*

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

De wijzigingen welke het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt aan te brengen in de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, hebben betrekking op de artikelen 32duodecies, 32ter decies en 35bis van die wet.

Wat artikel 32duodecies betreft, strekt het ontwerp er in essentie toe de criteria aan te passen waaraan projecten moeten voldoen om opgenomen te worden in het door de Vlaamse regering vastgestelde subsidiëringsprogramma, enerzijds, en te voorzien in een hogere gewestbijdrage in de kosten verbonden aan de aanleg en de verbetering van gemeentelijke openbare riolen, waarin het hemelwater en het afvalwater gescheiden worden, anderzijds.

Wat artikel 32ter decies van de wet van 26 maart 1971 betreft, strekt het ontwerp ertoe de procedure voor het opmaken van het subsidiëringsprogramma te vereenvoudigen.

Aan artikel 35bis van de wet van 26 maart 1971 wordt een paragraaf 5 toegevoegd die voorziet in een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging voor de lozing van opgepompt grondwater in het kader van bodemsaneringswerken waarvoor een conformiteitsattest werd afgegeven overeenkomstig het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering.

31.612/3

VORMVEREISTEN

Volgens de toelichting verstrekt door de gemachtigde van de regering werd het ontwerp voor advies voorgelegd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-raad) (1), doch zijn die adviezen nog niet gegeven.

De aandacht wordt erop gevestigd dat, ingeval de raadpleging van de SERV of de MiNa-raad aanleiding zou geven tot wijziging van de voorgelegde tekst, de gewijzigde bepalingen van het ontwerp voor een nieuw onderzoek aan de Raad van State behoren te worden voorgelegd. Het is onder dat voorbehoud dat het voorliggende advies wordt gegeven.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

In het ontworpen artikel 32ter decies, § 1, 2°, kunnen de woorden "binnen de budgettaire perken" beter

-
- (1) Het advies van de SERV moet worden ingewonnen krachtens artikel 5, § 1, a), van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Het advies van de MiNa-Raad wordt opgelegd bij artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 29 april 1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen.

worden vervangen door "binnen de perken van de daartoe in de begroting ingeschreven kredieten".

Artikel 5

Luidens dit artikel "heeft (het ontworpen decreet) uitwerking met ingang van 1 januari 2002" (lees : "treedt (het ontworpen decreet) in werking op 1 januari 2002")

Het ontworpen artikel 35bis, § 5, van de wet van 26 maart 1971 (artikel 4 van het ontwerp) voorziet evenwel in een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging "vanaf het heffingsjaar 2000". Rekening houdend met die laatste bepaling, dient artikel 5 van het ontwerp te worden geredigeerd als volgt :

"Art. 5. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2002, met uitzondering van artikel 4, dat uitwerking heeft met ingang van het heffingsjaar 2000.".

31.612/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT,	staatsraden,
	P. LEMMENS,	
	H. COUSY,	assessoren van de
	A. SPRUYT,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. K. BAMS, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

F. LIEVENS

W. DEROOVER

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 32duodecies van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewatervan tegen verontreiniging, ingevoegd bij decreet van 22 december 1995 en gewijzigd bij de decreten van 8 juli 1996 en 19 december 1998, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) in § 2 wordt het tweede lid, 1° en 2° vervangen door wat volgt :

"1° het in overeenstemming zijn met het gemeentelijk en bovengemeentelijk waterbeleid, gericht op het duurzaam beheren van het oppervlaktewater en het grondwater ;

2° het aansluiten van vuilvracht via de riole-ring op de waterzuiveringsinfrastructuur of het afkoppelen van hemel- of oppervlaktewater." ;

b) § 3 wordt vervangen door wat volgt:

"§ 3. De in § 1 bedoelde gewestbijdrage, met inbegrip van de milieutechnische ondersteuning, mag niet meer bedragen dan 50% van de totale kosten, tenzij het hemelwater en het afvalwater gescheiden

worden. In dit laatste geval kan het percentage van 50% opgetrokken worden tot :

a) 100% voor :

i) een afvoersysteem voor de afvoer van uitsluitend afvalwater tot een maximaal debiet van 2 DWA, waarbij het hemelwater langs hetzelfde traject wordt afgevoerd door middel van een geherwaardeerd grachtenstelsel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden, of door middel van een gelijkwaardige oplossing ;

ii) de aanleg van met dit afvoersysteem gerelateerde retentie en/of infiltratievoorziening voor hemelwater ;

b) 75% voor alle andere gescheiden rioleringsstelsels, waaronder begrepen worden :

i) een afvoersysteem voor de afvoer van afvalwater, waarbij het hemelwater langs hetzelfde traject wordt afgevoerd, bij voorkeur door middel van een geherwaardeerd grachtenstel dat op een milieuverantwoorde wijze in stand wordt gehouden of door middel van een gelijkwaardige oplossing ;

ii) de aanleg van met dit afvoersysteem gerelateerde retentie- en/of infiltratievoorzieningen voor hemelwater.

De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot het op een milieuverantwoorde wijze in stand houden van een geherwaardeerd grachtenstelsel."

Artikel 3

In artikel 32terdecies van dezelfde wet, ingevoegd bij decreet van 22 december 1995, wordt § 1 vervangen door wat volgt:

"§ 1. Met betrekking tot de vaststelling van het in artikel 32duodecies, § 2 bedoelde subsidiëringsprogramma geldt de volgende procedure :

1° de Vlaamse Milieumaatschappij legt een ontwerp van subsidiëringsprogramma voor aan de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu, volgens de modaliteiten te bepalen door de Vlaamse regering;

2° de Vlaamse regering stelt binnen de perken van de daartoe in de begroting ingeschreven kredieten het subsidiëringsprogramma vast."

Artikel 4

Aan artikel 35bis van dezelfde wet, ingevoegd bij decreet van 25 juni 1992 en gewijzigd bij de decreten van 22 december 1993, 22 december 1995 en 22 december 2000, wordt een § 5 toegevoegd, dat luidt als volgt :

"§ 5. In afwijking van § 3 is vanaf het heffingsjaar 2000 geen heffing verschuldigd voor de lozing van opgepompt grondwater in het kader van bodemsaneringswerken en waarvoor een conformiteitsattest werd afgeleverd conform het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering."

Artikel 5

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2002, met uitzondering van artikel 4, dat uitwerking heeft met ingang van heffingsjaar 2000.

Brussel, 22 juni 2001.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA
